

ປະທາດນັດນ ຂ່າຍແດນລະບົບດຳເນີນໄກຍ-ລາວ
ພ.ສ. 2322-ປຈຈບນ

สุวิทย์ ธีรศากวัฒ

บทคัดย่อ

ดินแดนล่าวรุ่วเป็นผืนเดียวทับให้ดังแต่ พ.ศ.2322 ต่อมา พ.ศ. 2436 ผู้รั่งเศสได้ใช้กำลังบังคับเอาดินแดนล่าวรุ่วซึ่งข้ามแม่น้ำโขงไปปกรกรุง ต่อมาใน พ.ศ.2446 ผู้รั่งเศสได้บีบจนไทยต้องยกลาวซึ่งข้าวคือ หลวงพระบางฝรั่งข้าวและ จำปาดกตีให้รั่งเศส ในช่วง 2484-2489 ไทยได้ล้างซึ่งข้าวคืนมา แต่หลังจากนั้น ก็กลับไปอยู่กับรั่งเศสอีก จน พ.ศ.2497 ลาวจึงได้ออกราชจากผู้รั่งเศส หลังจาก ลาวเปลี่ยนการปกครองเป็นสังคมนิยมใน พ.ศ.2518 ก็เกิดพิพากษาเรื่องเขตแดนกับ สาธารณรัฐเชิง คือ กรณีคือ กกรณีเรื่อง บงบ. กรณีสามหมู่บ้านใน จ.อุดรธานี (2527) และอุบมแรงที่สุดคือ สองคราบบ้านวิ่งเวงเก้า (2530-2531) สองคราบคันธันหันทั้ง 2 ฝ่าย ได้รับบทเรียน คือ การสูญเสียชีวิตทหารไปมากจึงหันมาเจรจาและทำกำไรปักบ้าน เขตแดนสำเร็จก่อนทั้งหมด

Abstract

The lands of Laos were reunited with Siam in 2322 B.E. In 2436, the left side of Mekong River's lands were taken to be under the rule of the French by forces. In 2446 B.E., Siam was forced to give area on the right side of Mekong River, Luang Prabang and Champasak to French. Between 2484 – 2489 B.E. these lands were taken back to be under Siam, but then returned to be under the French again. Laos gained independence from French in 2497 B.E. After the rule of the socialist regime of Laos in 2518 B.E., there were several conflicts over the border between Thailand and

¹ ศาสตราจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Laos PDR. These include the incidence of Mekong Patrol Gun Boat (Nor Por Koh – ໂພນໂຮງ), the case of three villages of Utraradit Province (2527 B.E), and the most violence one was Rom Klaow War (2530 – 2531 B.E.). The consequence of this War was that both sides lost their military men, therefore negotiation was adopted and the demarcation of the border was almost completed.

บัญหาความสัมพันธ์ไทย-ลาวในช่วง 2 ศตวรรษเศษ มี 3 ลักษณะ คือ มิทั้ง ปัญหาดินแดน หมายถึง ปัญหาอธิปไตยหรือกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนนั้น ส่วน ปัญหาชายแดน หมายถึง ปัญหาความไม่สงบหรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย การให้พื้นที่บริเวณชายแดนที่ไม่เป็นปกติ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าของเถื่อนฯลฯ สำหรับปัญหาเขตแดน หมายถึง ปัญหาเส้นเขตแดน ที่มีปัญหาเส้นเขตแดนที่ถูกต้องอยู่ตรงไหน อาจมีสาเหตุจาก ไม่มีหลักเขตแดน หลักเขตแดนหาย หรือแพนที่เขตแดนที่ 2 ประเทศใช้ไม่ตรงกัน ในเบตความนี้จะเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญ เป็นจุดดรามะระหว่างชาติกล้า

1. วิสานและลักษณ์ ก่อน พ.ศ. 2322 ครอบครอง

ก่อน พ.ศ. 2322 ลาวเป็นປະເທດເອກາະຊົນແຕ່ປັບປຸງປີ 3 ອານາຈັກ ອື່ນ
ອານາຈັກຮລວງພະບາງ (ກ່ອດັ່ງ พ.ศ. 2242) (ສູວິຫຍໍ ທີ່ອາຄະວັດ (ກ) 2543:16)
ອານາຈັກເນື້ອງຈັນທິນ (ກ່ອດັ່ງອານາຈັກສ້ານໜ້າຂ້າງປ່າຍພຸຖົມຄວວະຮັບທີ 16 ດຶງຕັ້ນພຸຖົມ
ຄວວະຮັບທີ 17 / ດັ່ງເວີງຈັນທິນ พ.ศ. 2103) (ສູຮັກຕີ ທີ່ສ້າງ 2543:21,75,
ຈິນດຣັຍ 2553:85-87) ແລະອານາຈັກຈຳປາກັດີ (ກ່ອດັ່ງ พ.ศ. 2256)
ອານາຈັກເນື້ອງຈັນທິນປົກຄອງການກົດລາງຂອງລາວໃນປັດຈຸບັນ ແລະປົກຄອງຝ່າງໜ້າ
ທີ່ຮູ້ຝ່າງດັວນຕາຂອງແມ່ນ້ຳໃໝ່ກິນມາດຶງ ຈ.ໜອງອັນລໍາງວູ ອຸດຮອນໄຟ້ ມະວະກາຍ
ສກລນຄຣ ພາກສິນຫຼຸງ ແລະນະຄພນມ ອານາຈັກຈຳປາກັດີ ປົກຄອງລາວກາວໃດໆແຂວງ
ສູວຽມເຊດລາມາດຶງຈຳປາກັດີ ອັດຕະປູ້ ເຊກອງ ແລະຢັງປົກຄອງຝ່າງໜ້າແມ່ນ້ຳໃໝ່
ທີ່ອ ບົງເຈນ ຈ.ມຸກຄານຫວ່າ ອຳນາຈເຈົ້າຢູ່ ຍິສຣອ ອຸນຮອນຮານ ຮ້ອຍອັດ ທີ່ສະເໜີ
ແລະປາງສ່ານຂອງ ຈ.ສູວິຫຍໍ ສ່ວນອານາຈັກຮລວງພະບາງ ປົກຄອງລາວກາວເໜືອ
ດັ່ງແຕ່ແມ່ນ້ຳລື ແລະແມ່ນ້ຳເອີ້ນຂຶ້ນໄປ ໃນຝ່າງກິນທີ່ມາຈຸດໝາຍແດນໄຫຍດ້ານ
ຄວວະນອກຂອງ ຈ.ເຕິ່ງຍາ ມີເຫັນແດນທີ່ຜ່າໄດ້ ທາງຕະວັນອອກຂອງ ອ.ເວີງແກ່ນ

จ.เชียงราย อ.ภูซาง จ.พะเยา ลงมาชายแดนด้านเหนือและตะวันออกของจ.น่าน จด อ.สองแคว อ.หุงข้าง อ.เฉลิมพระเกียรติ อ.บ่อเกลือ และ อ.แม่จริม จ.น่าน จดเขตแดนตะวันออกของ จ.อุตรดิตถ์ ด้าน อ.บ้านโคก อ.ฟากท่า อ.น้ำปาด จดเขตแดนตะวันออกของ อ.ชาติดีระการ และ อ.นครไทย จ.พิษณุโลก (สุวิทย์ ชีรศาสตร์(ก): 2543:19-20)

ส่วนรัฐไทย คือ อาณาจกรอยุธยาปักรองเข้ามายังอีสานได้กล่าวถึงตั้งแต่ สมเด็จเจ้าสามพระยา (พ.ศ. 1967-1991) ไทยตีเมืองพิมายและเมืองพนมรุ้งได้ ทำให้ไทยตีเขมรได้ พ.ศ. 1974 ไทยปักรองอีสานได้ คือ พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ ตั้งแต่นั้นมา (สุวิทย์ ชีรศาสตร์(ข) 2552:12-13) ในสมัยพระเจ้า เอกทัศน์พ.ศ. 2302 พระยาห้างเผอิญแตกดิ่งหนึ่งในเมืองบุรีรัมย์อีสานได้ ทางการส่งหลวง ยกกระบัตรเมืองราชบูรี (ต่อมาต่อร. 1) กับนายสุจินดา (ต่อมาต่อวังห้าน้ำในสมัยร. 1) ตามจับข้างฝั่งอีกหัวหน้าพากภู (ล่าว) ช่วยตามจับได้ ทางการไทยจึงแตงตั้ง หัวหน้าชุมชนbury 4 คน ให้เป็นเจ้าเมืองbury ลังขะ สุรินทร์ และรัตนบุรี ให้เมืองทั้ง 4 ขึ้นกับพิมาย คำน้ำขาวของรัฐไทยจึงขยายจากบุรีรัมย์ไปสู่พื้นที่ จ. สุรินทร์ และพื้นที่ จ. ศรีสะเกษตั้งแต่นั้นมา จนพ.ศ. 2318 หัวหนันต้นของช้ายางคำ เมืองสุวรรณภูมิ (ชื่อปัจจุบันเป็นคำนำเข้าบัน จ.ร้อยเอ็ด) มีป้อมห้าบห้าวเชียง ห้าวสูน ผู้เป็นบุตร ของเจ้าเมือง (ห้าวมีด) เรื่องดำเนแห่งเจ้าเมือง หัวหนันตั้งแยกตัวออกมาตั้งเมือง ร้อยเอ็ด และขึ้นกับพระเจ้าตากสินมหาราช เขตการปกครองของไทยจึงขยายมา จนถึงอีสานตอนกลางระหว่างแม่น้ำมูลกับแม่น้ำชี ครอบคลุมทั่วภาคตะวันออก ทั้งนี้ เนื่องจากบุรีรัมย์ จัดตั้งเป็นจังหวัดในปักรอง (สุวิทย์ ชีรศาสตร์(ข) 2552:13-14 36-37)

2. รัฐไทยปักรองอีสานและลาวทั้งหมดตั้งแต่เมื่อใดและอย่างไร ไทยเข้าไปปักรองลากาคาด้วยหือร้าวคำภัยได้ หือร้าวคำภัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2320 สาเหตุที่ เข้าไปปักรอง เพราะเจ้าเมืองนางรอง (ปัจจุบัน อ.นางรอง ขึ้นกับ จ.บุรีรัมย์) สมคบ กับอุปราชคนจ้าปักกตีและเจ้าโอ เจ้าอิน เป็นกบฏ ในปลาย พ.ศ. 2319 สมเด็จ พระเจ้าตากสินมหาราช ทรงมีรับสั่งให้เจ้าพระยาจักษร (ร. 1) เป็นแม่ทัพสามารถ ปราบกบฏลงได้ พระยาทางรองและอุปราช เจ้าโอ เจ้าอิน ถูกประหาร ไทยได้ ปักรองอีสานได้ทั้งหมด และจ้าปักกตี เมืองไขง เมืองอัตตะปือ ตั้งแต่นั้นมา

(สุวิทย์ ชีรศาสตร์ (ข) 2552:21)

ส่วนอาณาจกรเวียงจันทน์ และอาณาจักรหลวงพระบาง รัฐไทยเข้าไป ปักรองใน พ.ศ. 2322 สาเหตุที่เข้าไปปักรอง เพราะความอ่อนแอกและความ แตกแยกของชาวลง การที่ลาวแตกเป็น 3 อาณาจักร ทำให้ลาวอ่อนแอกและเมื่อ แตกกันแล้วยังมีปัญหาพิพาทะระหว่าง 3 อาณาจักร (8 ครั้ง) กับการพิพาทกันเอง ในอาณาจักรเดียวกันด้วย (7 ครั้ง) รวม 15 ครั้ง ในรอบ 84 ปี จำก พ.ศ. 2237-2321 ทำให้เจ้าขุนนาง ทหารล้มด้วยไฟ มาก สถาปัตย์เกิดกับกรุงศรีอยุธยา ก่อนเสียกรุง ครั้งที่ 1 และ 2 (สุวิทย์ ชีรศาสตร์ (ก) 2553:15-18)

จุดสำคัญที่ทำให้รัฐไทยเข้าไปปักรองทั้งหมดก็คือ กรณีพิพาทะระหว่าง พระเจ้าศรีบุญราชา กษัตริย์เรียงจันทน์ กับกลุ่มพระราชนัดดาใน พ.ศ. 2310 กลุ่มหลัง จึงแยกตัวออกมาตั้งเมืองหนองบัวลำภู เป็น “นครขึ้นนันธ์กับกรุงแก้วบัวบาน” ซึ่ง พระเจ้าศรีบุญราชาทรงยอมได้ เพราะคนในเมืองหัวจ้าวเกยิงจันทน์เพียง 80 กม. จึงยกทัพมาปะบานหลายครั้ง 3 ปี ก็ไม่สามารถปราบลงได้ จึงขอให้พม่าชึ้นขณะ นั้นเมีกปักรอง เซียงใหม่มาช่วยปราบ กำลังเรียงจันทน์และพม่าตีหินองบัวลำภูแตก ใน พ.ศ. 2314 พระตadata พระราชนัดดา บ่าวไพร อดีตพม่าพื้นครัวจำปาสักดี อยู่หล่ายปี ต่อมาราชนาคราช ฝ่ายพระเจ้าศรีบุญราชา เมื่อทรงทราบว่าพระราชนัดดา กับ จำปาสักดี จึงส่งกองทัพมาทำลายกลุ่มนี้ พระวอญญาฯ ได้รับสั่งให้รัฐไทยอ้าง ได้ว่า เรียงจันทน์นั้นหมื่นพระบรมเดชานุภาพ จึงส่งกองทัพใหญ่มาตีใน พ.ศ. 2321 มีพระเจ้าฯ จักษร (ร. 1) กับเจ้าพระยาสุรศิริ (พระอนุชา ร. 1) เป็นแม่ทัพมุกหนาร 2 หมื่น หลังจากล้อมอยู่ 4 เดือน ก็ตีเรียงจันทน์แตกใน พ.ศ. 2322 ฝ่ายหลวงพระ- บานซึ่งไม่ถูกกับเรียงจันทน์ และส่งกองทัพมาตีเรียงจันทน์ด้วย แม้กระนั้นก็ต้อง ยอมเข้ากับรัฐไทยด้วยเหมือนกัน (สุวิทย์ ชีรศาสตร์ (ก) 2543:28-36)

3. ดินแดนลาวที่ถูกฝังเศษยีดครองคืออะไร ถูกยึดไปตั้งเมื่อใด และอย่างไร

สิบสองจุไทเป็นดินแดนลาวที่ถูกฝังเศษยีดครองใน พ.ศ. 2431 เพราะดินแดนนี้อยู่ทางตะวันออกสุดติดกับเวียดนาม ซึ่งฝรั่งเศษยีดไปก่อนหน้านี้ แล้ว ตั้งแต่ต้นรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2426 ต่อมาก็ได้บุญญาจิรชัยซึ่งมาปล้นในพื้นที่

ภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือของลาว และทางการลาวเชื่อเป็นประเทศาช
ของไทยไม่สามารถจะปราบได้ จึงร้องขอให้รัฐบาลกลางจงรุ่งเรืองฯ ช่วยรักษาที่
5 ทรงส่งกองทัพมาปราบ叛逆 แม้จะทำให้อบดีเจ็บล้มตาย และหนีเข้ามาน
ไปอยู่ในเวียดนามแต่ก็เป็นการช่วยครัว พอกองทัพไทยถูกกลับใจร้ายกิจลับ
มาปะลันน้อยเนื่องจาก จนฝรั่งเศสปักครองเวียดนาม ฝรั่งเศสกับปักษ์หน้าใจร้ายยังคง
เห็นแก่ เมื่อฝรั่งเศสปราบอหันเมืองในภาคใต้ไทย ฝรั่งเศสกับไทยจึงส่งกองทัพไปปราบ
กองพัชุมกัน ผลคือใจร้ายในพื้นที่ภาคตะวันตกเสียชีวิตของเวียดนามและลาว
ถูกปราบแต่ฝรั่งเศสไม่ถอนทหารออกจากลับสองจูไกโดยอ้างว่าพื้นที่ดังกล่าว
เป็นของเวียดนามมาก่อน ตอนนี้เวียดนามเป็นของฝรั่งเศสแล้ว ลับสองจูไกต้อง
เป็นของฝรั่งเศสด้วย แม้ทัพไทยคือเจ้าพระยาสุรศักดิ์มั่นตรี (เจ้ม แสงชูโต) จึง
ลงนามในสัญญา 9 ข้อ เมื่อ 22 ธันวาคม 2431 ที่เมืองแวง (เดือนเป็นญี่ปุ่น) ยอมให้
ฝรั่งเศสครอบครองลับสองจูไก (87,000 ตร.กม.) ไว้ชั่วคราว (สุวิทย์ ธีรศาสตร์ (ค)
2553:8-14)

4. ไทยเสียผังช้ายเม่น้ำแขง (ประเทศไทย) ให้ฟรั่งเศส พ.ศ. 2436
(รศ.112) ได้อย่างไร

ก่อนฝรั่งเศสสังกัดท้าพมายีคือประเทศลาวซึ่งขณะนั้นไทยปกครอง ฝรั่งเศสได้ส่งนักสำรวจมายังอุကกส์ต์ ปาวี เป็นหัวหน้าสำรวจพื้นที่ฝั่งข้างโดย ละเอียด ต่อมากว่าได้รับแต่งตั้งเป็นอัครราชยูตฝรั่งเศสประจำกรุงเทพฯ เข้าได้ ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยว่า ฝั่งข้างเป็นของเรียดนามและเขมรมาถูกอน ตอนนี้ 2 ประเทศนี้เป็นของฝรั่งเศสแล้ว ฝั่งข้างจึงต้องเป็นของฝรั่งเศสด้วย ถูกไม่มั้น ฝรั่งเศสเคยถามมาใช้ทั้งกรัณฑ์นิมนวกาชเมรล่วนอก (2410) และสิบสองจุไก (2431) ฝ่ายไทยปฏิเสธ ทูดยังยืนกรานจะเจ้าฝั่งข้าง รัฐบาลไทยไม่ยอมกรับกับฝรั่งเศส จึงพยายามให้รัฐบาลฝรั่งเศสต่อไปเมื่อที่ โดยเสนอเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2435 (ปฏิทินเก่า) ให้พื้นที่ฝั่งข้างกว้าง 50 กม. ยาว 650 กม. จากเมืองคำเม่นวนลงมาเป็นเขต ปลดลดหนาร แผลเส้นอ่าวหาดใหญ่-ฝั่งเศสตกลงกันปีเมื่อได้ขอให้ประเทศไทยที่สาม (ไทย ทابตามสมัยนี้เรียกว่า) เป็นอนุญาติถูกการเป็นผู้ริช้ำชา ฝรั่งเศสปฏิเสธข้อเสนอ ของไทยและยืนกรานให้ไทยถอนทหารออกจากฝั่งข้างและยกฝั่งข้ายังให้ฝรั่งเศส (สุวิทย์ ชีรศากดวัต ๒๕๕๓: ๒๕-๓๒)

1 เมษายน 2436 ฝรั่งเศสก็สองกองทัพอาร์มเดพันที่ฝรั่งเศษ โดยที่พากา
เข้าเมือง 1 กอง จากจ่าเดียวนาม 2 แนว การประทับเป็นไปอย่างยิ่งด้วยฝรั่งเศสไม่สามารถ
จะยึดฝรั่งเศษได้ตั้งหมด ฝรั่งเศสจึงหันไปใช้การเรือรบมาคุกคามไทยที่อ่าวไทย ซึ่ง
ໄດล้วหัวใจมากกว่า โดยขั้นแรกวันที่ 13 กรกฎาคม 2436 ฝรั่งเศสส่งเรือรบ 2 ลำ
ฝ่าแนวป้องกันของไทยที่ปักน้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีตั้งป้อมพระอุลจอมเกล้าฯ ป้อม
ผีเสื้อสมุทร กองเรือรบไทย ใช้เหล็ก แนวทุนระเบิด แต่เพราะอาวุธที่ด้อยกว่า
ประกอบกับขาดการฝึกฝน เรือรบสร้างเศกตีฝ่านแนวป้องกันของไทยเข้ามาจอดที่
หน้าสถานทูตฝรั่งเศสที่กรุงเทพฯ โดยฝรั่งเศสเสียเงินนำร่องไป 1 ล้านบาทราย 3 คน
นาดเจ็บ 3 คนทหารไทยตาย 8 คนบาดเจ็บ 41 คน (ผลเรื่องตีเรชน์ปัจจุบันที่และ
น.อ.สวัสดิ์ จันทนี 2518:75) ขันที่สอง ทุกดรั่งเศสได้ยื่นคำขาด (ultimatum) ให้ไทย
ยกฝรั่งเศษให้ฝรั่งเศส ถอนทหารไทยจากฝรั่งเศษภายใน 1 เดือน ลงโทษเจ้าหน้าที่
ไทยกรณีทุกเหตุความ กรณีประยุคดเมืองของชาวนะ และกรณีประทับที่ปักน้ำ และจ่าย
เงิน 5 ล้านฟรังซ์ เป็นค่าเสียหายและค่าปรับกัน ไทยต้องตอบภายใน 48 ชั่วโมง
(สุวิทย์ ธีราศรัตน์ (ค)2553:33-38)

รัฐบาลไทยตอบแบ่งรับแบ่งสู้ยอมจ่ายเงิน และยกดินแดนตั้งแต่คำม่วนลงไป แต่ไม่ยอมลงโทษเจ้าหน้าที่ ข้อที่ 3 ฝรั่งเศสปิดสถานทูต ถอยเรือรบจากกรุงเทพฯ ไปสมบทกับกองเรือฝรั่งเศสที่รออยู่ รวมทั้งหมด 11 ลำ วันที่ 26 กรกฎาคม 2436 ฝรั่งเศสปิดอ่าวไทยตั้งแต่เกาะสีชังถึงแหลมเจ้าลาယังหัวด้วยเรือรุ่งรัตน์ ห้ามมิให้เรือไทยเข้าออก และให้เรือชาติเป็นกลางออกไปภาคใน 3 วัน ข้อที่ 4 ฝรั่งเศสประกาศปิดอ่าวระยองและจันทบุรีจากเกาะเสม็ดถึงแหลมสิงห์ และยึดจันทบุรีในวันที่ 29 กรกฎาคม 2436 (สุวิทย์ ธีราศาสตร์ (ค)2553:38-41)

หมายเหตุ

จากมาตราการตั้งกางล้อหังคบให้ไทยต้องยอมจำนน หากไทยจะรบกับฝรั่งเศสต้องแพ้แน่นอน เพราะกำลังทางเรือของฝรั่งเศสเฉพาะที่อ่าวไทยมากกว่าไทย 7 เท่า ด้วยแทนฝ่ายไทยจึงยอมลงนามในสัญญาเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2436 ทำให้ลาวฝั่งข่ายรวมทั้งการไฟในแม่น้ำโขง (พื้นที่ 143,000 ตารางกิโลเมตร) ซึ่งไทยปลดปล่อยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2322 เมื่อเวลา 114 ปี ต้องหลุดไปอยู่กับฝรั่งเศส อีกกว่าหนึ่งยังห้ามไทยไม่ให้มีเรือรบในแม่น้ำโขง ทะเลสาบเชมร และห้ามไทยมีกองกำลังในพื้นที่ 25 กม. ทางฝั่งขวาลดความพยายามแม่น้ำโขงทำให้ไทยเสียอำนาจในการบุกบ่องกันตนของชาติอื่นในบริเวณแม่น้ำโขงกับฝรั่งเศส มีสิทธิที่จะตั้งสถานกงสุลที่คราช น่าน และที่อื่นๆ อีกทั้งฝรั่งเศสยังยึดจันทบุรีไว้เป็นประกันอีกด้วย (สุวิทย์ ชีรศาสตร์ พ.ศ. 2552:30-36)

อนึ่งประเด็นในข้อ 4 นี้ เป็นทั้งบัญชีดินแดนบัญชาดินแดน (การกรุงเทพนรนารีเดนชาดินก่อนการรบ) และบัญชาเขตแดน (ไม่มีหลักเขตแดนและแผนที่เขตแดน)

5. ภัยเหลืองไทยเสียฝั่งข่ายแล้วเกิดบัญชาดินไทย-ฝรั่งเศส และการใช้แม่น้ำโขงอย่างไร

- (1) บัญชาฝรั่งเศสจะเมิดอิบีไถและละเมิดกฎหมายไทย
บัญชาที่เป็นผลพวงจาก (ก) การที่ไทยแพ้สังคามณ์ฝรั่งเศสทั้งการรบทั้ง

และการประทับปักน้ำเจ้าพระยา จนไทยต้องยกลาวฝั่งข่ายให้ฝรั่งเศส ทำให้รัฐบาลไทยส่งผังเศสไม่กล้าสั่งการให้เจ้าน้ำที่ไทยจัดการฝรั่งเศสที่มาละเมิดอิบีไถหรือละเมิดกฎหมายไทยหลังวิกฤติการณ์ พ.ศ. 1112 (ข) ลัญญาไทย-ฝรั่งเศส 3 ตุลาคม พ.ศ. 2436 ข้อ 2-6 ที่ห้ามไทยมีเรือรบและกองกำลังใดๆ ในแม่น้ำโขง ทะเลสาบเชมร และในรัศมี 25 กม. ฝั่งขวา บัญชาการละเมิดอิบีไถและการละเมิดกฎหมายไทยเกิดขึ้นหลายเมืองริมแม่น้ำโขง กรณีเชียงคาน นายมาเรียน เอกยนต์ ฝรั่งเศสประจามาเมืองชนาคมซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเมืองเชียงคาน ส่งหนังสือลงวันที่ 24 มิถุนายน 2437 มาขับไล่ข้าหลวงเมืองเชียงคาน โดยอ้างว่าเชียงคานอยู่ในเขต 25 กม. ไทยจะมีข้าหลวงไม่ได้ (ฝรั่งเศสติดความເຂເອງ) ต่อมาวันที่ 25 มิถุนายน 2437 เอกยนต์ฝรั่งเศสก็ออกประกาศให้ราชภรัฐไทยเมืองเชียงคานที่ทำนาอยู่ฝั่งข่ายอพยพไปอยู่ฝั่งข่ายภายในเมืองเชียงคาน โดยอ้างว่าเชียงคานอยู่ในเขต 25 กม. ให้ยกบ้านหลังไม่ได้ (ฝรั่งเศสติดความເຂເອງ) ต่อมาวันที่ 25 มิถุนายน 2437 เอกยนต์ฝรั่งเศสก็ออกประกาศให้ราชภรัฐไทยเมืองเชียงคานที่ทำนาอยู่ฝั่งข่ายกว่าครึ่งอิบีไถได้เลือกได้ฝั่งเดียว ปรากฏว่ามีคนเลือกไปอยู่ฝั่งข่ายกับฝรั่งเศส 51 ครัวเรือน อยู่ฝั่งไทย (ฝั่งขวา) 56 ครัวเรือน ซึ่งคนกลุ่มนี้อาช้า วัว ควาย มาไม่ทัน เจ้าเมืองเชียงคานต้องอาเงินหลวง 50 ชั่วข้าว และวัว ควาย แจก 18 (สุวิทย์ ชีรศาสตร์ พ.ศ. 2552:48-50)

กรณีเมืองนครพนม วันที่ 19 ธันวาคม 2437 นายมองเปรارد เอกยนต์ ฝรั่งเศสประจามาเมืองนครพนม เค้าไม่ตีหัวทั่วคัน จนฟ้าห้ามและเลือดไหล เพราะไม่พอใจที่หลักข้าวบ้านของนายมองเปรاردหายไป 1 หลัก เท็นหัวคันอยู่กล้าฯ จึงถ่าน นายคันตอบว่าไม่ทราบจึงถูกตีไปแจ้งกรรมการเมืองนครพนม ผู้ว่าราชการเมืองนครพนมถ่านนายมองเปรاردก็รับว่าทำจริง แต่ก็ไม่กล้าลงโทษ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2437 (ปฏิทินสากล 2438) มีความข้องข้าวบ้านไปกินญ้ำในรั้วบ้านถูกนายมองเปรاردยิงตาย เจ้าของความไม่สงบจึงถูกตีไปแจ้งกรรมการเมืองนครพนม ข้าหลวงบอกให้นายมองเปรاردชดใช้เงินค่าความ 24 บาท นายมองเปราร์ดบอกว่าจะให้ก็ได้ แต่เจ้าของความต้องชดใช้รั้วบ้านและผักที่เสียหาย 50 เหรียญ (25.80 บาท) เจ้าของความจึงไม่กล้ารับค่าความ

กรณีเมืองมุกดาหารและเขมราฐ เอกยนต์ฝรั่งเศสทั้ง 2 เมือง อย่างได้ที่ของคนไทยเพื่อชี้ที่ตั้งสำนักงานเอกยนต์ แต่ชาวบ้านไม่ยอมขาย เอกยนต์ทั้ง

2 คนเจ็บໄລ້ເຈົ້າຂອງບ້ານອອກໄປ ແລ້ວສ້າງສໍານັກງານ ກຽມທະວະສ່ວນພິທີປະສົງຄໍ
ຫ້າທລວງໃຫຍ່ມູນຄາລຸບລາຮ້ານີ້ທຽບສ່ານມາຫ້ມປ່າມເອຍແຕ່ຝ່າງເຄສ ເອຍັນດໍ
ຝ່າງເຄສຝ່າງໄປຢ້າງສະຖານຸທີ່ຝ່າງເຄສ ຮ້າໜູດຝ່າງເຄສໄດ້ປະທັງໄປຢ້າງເສັນດີໄທ່ວ່າ
ຫັດຂ່າວກາສສ້າງສໍານັກງານເອຍັນດໍ (ສຸວິທີ ຩີວິກວັດ (ງ)2552:52-53)

(2) ບັນຫາການໃຊ້ແນ່ນ້ຳໂຂງແລະຂ້າມແນ່ນ້ຳໂຂງ

ທີ່ຈິງສັນຍາໄທ-ຝ່າງເຄສ ຂ້ອງ 1 ປີ 2436 ຮະບູແຕ່ວ່າ ຜໍ້້າຂ້າຍແລະເກະໄນ
ແນ່ນ້ຳໂຂງເປັນຂອງຝ່າງເຄສ ແຕ່ຫຼຸ່ມເອີ້ນເຈົ້າຫ້າທີ່ຝ່າງເຄສຈະຕືກວາມເຂາແນ່ນ້ຳໂຂງ
ເປັນຂອງດົງເກີດເຮືອງຂັ້ນມານາຍ ເຊັ່ນ ວັນທີ 19 ພຶສສາຍນ 2441 ທ້າວເພີ້ຍ ແລະ
ຮາຍງວນເອີ້ນຈາກສາມາດ (ເມືອງເລັກອູ້ກ່າວເໜືອຂອງເມືອງນອກພນມ) ໄປກອດແນ
ໃນແນ່ນ້ຳໂຂງ ເຈົ້າເມື່ອງທ່າເຊົາຂອງຝ່າງເຄສສັງເຈົ້າຫ້າທີ່ມາຈັບທ້າວຈັກທ້າວສູງຍະ
ກຽມການເນື້ອຈາກສາມາດໄປວັນ ແລະເຄົາປາຫຼືທ່າໄດ້ໄປດ້ວຍ ພະຍົກງວຽງໝ່າເຈົ້າເມື່ອງ
ອາຈາສາມາດຕ້ອງເອາເຈີນ 10 ບາກ ໄປໄດ້ວັນທີ 2 ມາ ວັນທີ 23 ມິຖຸນາຍນ 2441
ທ້າວຫຼຸ່ມຮາຍງວນເນື້ອທ່າປ່ອແລະບ້ານກອນນາງຂຶ້ນຍື່ງໆຜ່ານເວັ້ນເວັ້ນເວັ້ນໄປຫາ
ປລາໃນແນ່ນ້ຳໂຂງ ອຸກໃຈ້າຫ້າທີ່ຝ່າງເຄສຈັບດັວນໄປ 10 ດັວນ ພ້ອມເຄື່ອງມື້ອຫາປລາ
ຂັ້ງຄຸກພ້ອມທ່າງນ້ຳ 35 ວັນ ຈຶບປ່ອຍດ້ວຍ ລັງຈາກຍາດີເອາເຈີນໄປໄດ້ວັນລະ
5.50 ບາກ ໃຫ້ຝ່າງເຄສ ກັບເກີນເຈີນເອົາຄົນລະ 31.25 ສົດຕົກ ເປັນຄ່າຫັນສື່ອດັວນທີ່
ຝ່າງເຄສອອກໃຫ້ພ້ອມກຳຫັບວ່າ ດ້ານມີ້ອຫັນສື່ອດັວນທີ່ ຫ້າມໄປຫາປລາໃນແນ່ນ້ຳໂຂງ
ເປັນອັນຫັດ ເຊື່ອແບບນ້ຳຍື່ງເກີດຂຶ້ນກັບຂ້າວນີ້ອັນພນມ 2 ດັວນ ດ້ວຍເຈີນຄ່າ
ໄດ້ເຮືອໄປ 32 ບາກ ຊຶ່ງເຮືອນ້ຳເທົກຝ່າງເຄສຕືກວາມເຂາວ່າແນ່ນ້ຳໂຂງເປັນຝ່າງເຄສ
ກຽມທະວະເຫວັນຄົວໂປກປາ ເສັນດີຕົກຈະກວດຕ່າງປະເທດຂອງໄທຢທປະທັງໄປ
ຍັງອຸປະກຸດຝ່າງເຄສ ແຕ່ກີ່ໄມ້ມີຄຸນແຕ່ປະກາດໄດ້ ນອກຈາກນີ້ນໍາຍມອຮັງຜູ້ສຳເນົາຈາກການ
ເຍີ້ງຈັນທີ່ໄດ້ອົກປະກາດໄໃຫ້ຄົນໄທຢັງຜ່ານເວັ້ນເວັ້ນເວັ້ນໄປດ້ວຍ
ຄ່າຈົດທະເບີນລໍາລະ 20 ຂໍ້ສູ້ຕ່ອນປີ ດ້ານເຈົ້າຜ່ານຂ້າວລົດໄປໄລ໌ໃນແນ່ນ້ຳໂຂງໃນຈຸດ
ທະເບີນແຈ່ງເຄສຈະລັບຕິດຄຸກ ປຸ່ນຂ້າຍ້າລຸທົ່ວ້າຫ້າທລວງໄທຢປະຈຳມື້ອງມູລປາມົກງ
ຊື່ອູ້ກ່າວຜ່ານຫ້າທີ່ມີ້ອງຈຳປາກັດ ຈະດີເທິງມາເນື້ອງບຸນລາຮ້ານີ້ດີຍິ່ງແນ່ນ້ຳ
ໂຂງ ຝ່າງເຄສໄມ້ຍອມໃຫ້ໃຊ້ແນ່ນ້ຳໂຂງຈຶ່ງເດີນທາງມາມີໄດ້ ພະຍົກງວຽງໝ່າຫ້າທລວງນີ້ອັນ
ມຸກຕາຫາຍຸກຝ່າງເຄສຈັບໄປຫຼັກທີ່ເວີ້ງຈັນທີ່ 6 ເດືອນ ເພຣະເດີນທາງໃນແນ່ນ້ຳໂຂງ
ໂດຍໄມ້ມີ້ອຫັນສື່ອເດີນທາງຂອງຝ່າງເຄສ ຕ້ອມາຝ່າງເຄສກີປະກາດຫ້າມຄົນຜ່ານຫ້າຫ້າ

ໄປຜ່ານຫ້າຍ ດ້ານຜ່ານຫ້າຍພົບຄົນຜ່ານຫ້າມໄວ່ຈະເປັນຢາດີພື້ນອັນຫຼືໄມ້ ໃຫ້ຈັບດັວສ່
ທາງການຝ່າງເຄສຈະໄດ້ຈັງລັດຄ່າຈັນ 3 ບາກ ແຕ່ດ້ານໄຟ້ມີຈັບມືກົນມາທີ່ອັນຫຼືຈຸກ
ປັບໃໝ່ໃນ 5 ບາກ ນາກຄົນຜ່ານຫ້າຈະຂ້າມມາຟ້າຍຈະຕ້ອງໜັງສື່ອທີ່ຝ່າງເຄສອນຫຼູມຢາດ
ຈຶ່ງຈະຂ້າມມາໄດ້(ສຸວິທີ ໩ີວິກວັດ (ງ)2552:54-57)

ການເຂົາມາມີ້ອານາຈີຂອງຝ່າງເຄສ ທ່ານໄດ້ກັນຜ່ານຫ້າຍ ຜ່ານ້າ ທີ່ເຄຍໄປມາຫາ
ກັນສະດວກ ເຮັມມີບັນຫາໄປມາຫາສູກັນ ແລະເຮັມທ່າງກັນ ເພຣະຝ່າງເຄສສ້າງກົງເກົດທີ່
ເປັນກໍາແພງຂວາງກັນຄົນ 2 ພັກ ງີ່ເປັນຄົນລາວເມື່ອນກັນ

6. ໄທໄສຍີຜ່ານຫ້າມແນ່ນ້ຳໂຂງໃຫ້ຝ່າງເຄສມື້ອໄໄຮ ແລະຍອ່າງໄຮ
ໄທຍຸກນີ້ນີ້ໃຫ້ເສຍດິນແດນຜ່ານຫ້າມແນ່ນ້ຳໂຂງ ເພຣະ

(1) ບັນຫາລວງພະບາງຜ່ານຫ້າ ເຈົ້າອຸປະກຸມບູ້ຍຸດ ໂດຍມີຝ່າງເຄສສັນບັນຫຼຸນ
ອູ້ເປັນຫລັງ ໄດ້ນຳກຳລັງເຫັນມາຍີດພື້ນທີ່ຕ່ອງຂ້າງທລວງພະບາງ ຂັບໄລ້ຫ້າຫວັງແລະ
ເຈົ້າຫ້າທີ່ໄທຍອກໄປ ໃນປີ 2437 ໂດຍຂ້າງວ່າດິນແດນສ່ວນນ້ຳຫລວງພະບາງເຄຍ
ປັກຄອງຂ້າງທລວງແລະເຈົ້າຫ້າທີ່ໄທຍີ່ເນື້ອຍອູ້ແລ້ວ ເພຣະຖຸກຈຳກັດຕ້ວຍສັນຍາ
ໄທ-ຝ່າງເຄສ 3 ຕຸລາຄມ 2436 ທີ່ຫ້າມໄທຍີມີອັນດັບກຳລັງໄດ້ ປະກອບກັບທາງເສັນດີ
ມາຫາໄທ ກໍາບັນມາໄນ້ໄດ້ຕົດອັດຕ້ວຍກຳລັງ ໃນທີ່ສຸດໄສ່ໄທຢັດຕ້ອງອັນຫ້າຫ້າທີ່ອັກ
ມາທັງໝົດໃນປີ 2438 ແຕ່ທີ່ເນື້ອນໄໝ ເຈົ້າເມື່ອງນານໄມ້ອ່າຍເສີຍປົກເລື້ອງເຊື່ອກື່ນເປັນຂອງ
ເຈົ້າເມື່ອງນານມານານ ຈຶ່ງກີບຈະເກີດສົງຄຣາມກັບພວກຫລວງພະບາງ ແຕ່ເພຣະໄທ
ເກຣະຈະເກີດເຮືອງໃຫ້ໝູ່ແບບວິກຸດີກາຣນ໌ຈ.112 ຈຶ່ງດ້ວຍຍົກປ່ອເກລື້ອແລ້ວພື້ນທີ່ແດນນີ້
ໃຫ້ຝ່າງເຄສໄປໄດ້ຢືນຢັນ ໂດຍໄມ້ໄດ້ທໍາສັນຍາກັນ

(2) ບັນຫາຈັນບູ້ທີ່ຝ່າງເຄສຍືດໄວ້ເປັນປະກັນວ່າ ໄທຈະດອນທາຮອດຈາກ
ຜ່ານຫ້າຍ ເສີຍຄ່າປັບ 5 ລ້ານພົງຮົງ ແລະຕັດສິນຄີທີ່ພະຍົກອົດເນື້ອງຂ້າວ ເປັນທີ່ພົກໃຈຂອງ
ຝ່າງເຄສ ຊຶ່ງໄທຍີ່ປົງປັນຕົມສັນຍາຄົນເກົ່າວັນ ແຕ່ຝ່າງເຄສກີ່ນຍອມດອນທາຮອດ
ຈາກຈັນບູ້ ຊຶ່ງເປັນຈຸດຍຸກຄາສດ້ທີ່ອັນດັບຕໍ່ອ່ານວ່າຈະມີ້ອັນດັບຕໍ່ອ່ານວ່າມີ້ອັນດັບຕໍ່ອ່ານວ່າ
ເດີນເຈົ້າຜ່ານຫ້າຫ້າ

ບັນຫາດັ່ງກ່າວທີ່ໃຫ້ເກີດການຈົກຈຳກ່າວຈັກຝ່າງເຄສເຊື່ອດິນແດນຜ່ານຫ້າຫ້າ
ພຸດິນັຍໄທຢັດຕ້ອງໄປແລ້ວຕັ້ງແຕ່ ພ.ຄ. 2438 ເພື່ອແລກກັບການຝ່າງເຄສຈະດອນທາຮອດ
ອອກຈາກຈັນບູ້ ມີການຈົກຈຳກ່າວຈັກຝ່າງເຄສເຊື່ອດິນແດນຜ່ານຫ້າຫ້າ
ທີ່ກຸງເທິງເທິງ ແຕ່ການເຈົ້າໄຈຈົກຈຳກ່າວຈັກຝ່າງເຄສໄມ້ສຳເນົາ ເພຣະຝ່າງເຄສໄມ້ມີຍອມດອນທາຮອດອອກຈາກຈັນບູ້

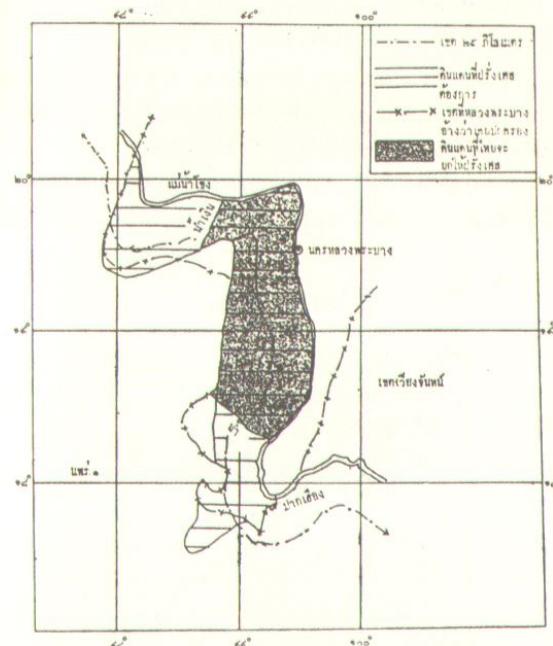
ลังไปเจรจาต่อที่ปารีส และมีการลงในสัญญาจะยกหัวใจพระบناงผู้งขوا จำปาศักดิ์ มินิไฟ ให้ฝรั่งเศส ยกสัมปทานป่าไม้ลักษณะเมืองเติงถึงแม่อิง และจ้าง คนฝรั่งเศษมาทำงานกับรัฐบาลไทยหลายตำแหน่ง แต่ปรากฏว่ารัฐบาลฝรั่งเศส ไม่ยอมให้สัตยาบันร่างสัญญาที่ตัวแทนของรัฐบาลทั้ง 2 ลงนามแล้ว เพราะ รัฐบาลเห็นว่าฝรั่งเศษได้ผลประโยชน์อย่างมาก ทำให้ต้องมีการเจรจาต่อไป ระหว่างตัวแทนทั้ง 2 ซึ่งแม่นอนไทยเป็นฝ่ายถูกบีบเพื่อฝรั่งเศสตือไฟน์อกกว่า คือ จันทบุรี ในที่สุด 2 ฝ่ายได้ลงนามในสัญญา 13 ก.พ. 2446 (2447/1904) และ พิธีสาร 29 มิถุนายน 2447 รัฐบาลไทยต้องยกดินแดนหัวใจพระบนางผู้งขواกับ เพิ่มให้ฝรั่งเศสอีก 3 แห่ง คือ

- (1) ตราด และเกาะต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งเกาะกง
- (2) ด่านข้าย
- (3) ผู้งข้ายและน้ำคอบ (ติด อ. เวียงแก่น จ. เชียงราย)

รวมพื้นที่ประมาณ 62,500 ตร.กม. กับยินยอมจะให้ฝรั่งเศสเข้าพื้นที่ 7 แห่งทางผู้งขوا เพื่อให้ฝรั่งเศสเข้าเป็นท่าเรือใหม่แห่งใหญ่ 1 เยกตาร์ โดย คิดค่าเช่าเอกสารละ 1 บาท/ปี โดยฝรั่งเศสตอบแทนด้วยการถอนทหารออกจาก จันทบุรีหลังจากยึดครองมา 11 ปีเศษ (ตราดกับด่านข้ายไทยได้คืนมาโดยยุติ พระบรมบัง เสียมราฐ ครรภิสภณ ให้ฝรั่งเศส ใน พ.ศ. 2449 (2450/1907)) (สุวิทย์ ชัยชาวด (ง) 2552:74-77)

แผนที่หัวใจพระบนางผู้งขواของไทยที่ยกให้ฝรั่งเศสในการเจรจาซึ่งแรก

ค.ศ. 1899 - 1900

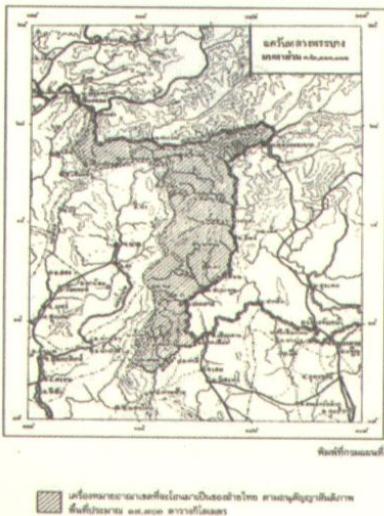
ตัดแปลงจาก กองบรรณาธิการ กต. แฟ้ม 2.24 หมวดสนธิสัญญา หน่วยอินเดียน (1900)

7. ดินแดนผู้งขัวมีน้ำโขงเคลื่อนลับมาร่วมกับไทยเมื่อไร และ อย่างไร แล้วทำไมต้องคืนให้ฝรั่งเศสรอบสองอีก

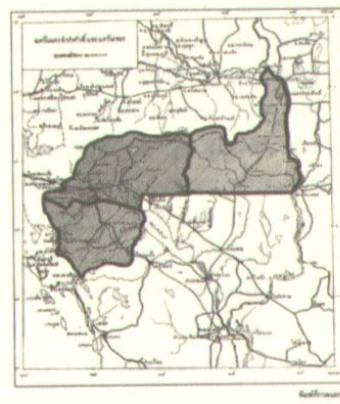
ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2484 ผู้แทนไทยกับฝรั่งเศส ลงนามในอนุสัญญา ได้เกี่ยว ตามอนุสัญญาฝรั่งเศสคืนดินแดนผู้งขัวให้ไทย ไทยได้นำไปตั้งจังหวัด ใหม่ คือ

- 1) หลวงพระบางฝั่งขวา ตั้งเป็นจังหวัดล้านช้าง มี 4 อำเภอ (อ.สะมานบูรี,
อ.อดุลเดชราชสี, อ.เชียงย่อง, อ.หาญส่งคาม)
- 2) จำปาศักดิ์ ตั้งเป็นจังหวัดจำปาศักดิ์ มี 4 อำเภอ (อ.เมืองจำปาศักดิ์,
อ.วรรณไวยากร (เดิมอ.มูลปานไมกแข) อ.มโน่ไพร, กิ่ง อ.โพนทอง)
- 3) เสียมราฐ ตั้งเป็นจังหวัดพิบูลลงกรณ์มี 6 อำเภอ (อ.ໄພຮັບຍ່ອດເຊ,
อ.ກຳສັນຫຼຸງ, อ.ພວກມັງ, อ.ເກົ່າຍິງທັກພື້ນ, อ.ວາຽແສນ, อ.ຈອມກະສານຕີ อำเภอ
ນັ້ນຄອນຫລັງຍ້າຍໄປບ້ານໄປ ຈ.จำปาศักดີ)
- 4) พระตะบอง ตั้งเป็นจังหวัดพะตะບອນມี 6 อำเภอ (อ.ອົກເດວເດັບ,
อ.ເນື່ອງພະຕະບອນ, อ.ມັກຄູບູງ, อ.ສຽງສັກ, อ.ສິນຫຼຸງສົກຮ່າຍ ແລະ อ.ໄພລິນ)

จังหวัดล้านช้าง

ม.บูรพา, จำปาศักดิ์

สาเหตุที่ฝรั่งเศสคืนดินแดนฝั่งขวาให้ไทย เนื่องจากฝรั่งเศสอ่อนแอกองทัพเยอรมันในมติเพียง 40 วัน กรุณาปรีศกีแต่ก็พื้นที่ฝรั่งเศสทางตะวันออก-เฉียงเหนือถูกเยอรมันปักครอง

ในขณะที่ไทยเข้มแข็งขึ้น กองทัพปัก กองทัพเรือได้วางการพัฒนาเข้มแข็งกว่าสมัยร.5 มาก จอมพล.พิบูลลงกรณ์นายกรัฐมนตรีได้ปลุกกระแสงชาตินิยมขึ้น ไทยจึงขอคืนดินแดนฝั่งขวาฝรั่งเศสโดยขอให้แบ่งน้ำ界 เป็นสันกันดินแดนไทย-ฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสปฏิเสธ

ผลก็คือ เกิดความตึงเครียดชายแดนไทย-ฝรั่งเศส เกิดการประท้วงกันในที่สุดก็กลายเป็นสงครามไทย-ฝรั่งเศส ซึ่งสมัยนั้นเรียกสงครามอินโดจีน ในปลายเดือนพฤษภาคม 2483 ถึง 28 มกราคม 2484 ฝรั่งเศสแพ้ยิ่งพล้ำในการรบทางบก แต่เป็นอุกกาบาตทางเรือที่เกาะช้าง

ญี่ปุ่นซึ่งเป็นมหาอำนาจที่เข้มแข็งที่สุดในบรรดาชาติตะวันออกกีเข้ามา ใกล้เล็กน้อย จนเกิดอนุสัญญาโตเกียว 9 พฤษภาคม 2484 ตั้งที่ถ่วงเวลาแล้ว

สังคมโลกครั้งที่ 2 แบบเต็มรูปแบบเกิดขึ้นในเอเชียเมื่อ 7 ธันวาคม 2484 ญี่ปุ่นโจมตีหุบเขาอาวาย และเอเชียภาคเนย์ อาณานิคมของฝ่ายซัมพันธมิตร รวมทั้งไทยด้วย ไทยสู้ญี่ปุ่นนาน 4 วันไม่ยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพไปได้ ชั้นกฤษ และไม่นานก็เป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นมีชัยอย่างรวดเร็วใน 6 เดือนแรก แต่ญี่ปุ่นฟื้นฟูภาระน้อยกว่าฝ่ายสัมพันธมิตรมาก ไม่นานญี่ปุ่นก็เป็นฝ่ายต้องรับ ในที่สุดเมื่อญี่ปุ่นถูกระบิดปะมาญ 2 ลูก ที่อิริชามาและนางชาชิก ในวันที่ 6 และ 9 สิงหาคม 2488 ญี่ปุ่นก็ยอมแพ้สังคม ส่งผลให้ไทยอยู่ในฐานะลำบากถูกบีบให้ตัดดินดินแดนให้อังกฤษ และดิน 4 จังหวัดให้กับฝรั่งเศษหลังจากปักษ์รองมา 5 ปี (2484-2489) (สุวิทย์ ธรรมศาสตร์. 2552:120-130)

8. บัญชาดินแดนไทย-ลาว ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 เกิดขึ้น เพราะเหตุใด บัญชาที่สำคัญเกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร

สาเหตุของบัญชาดินแดนไทย-ลาว ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ซึ่งเกิดขึ้นในน้ำ และบนบก มีสาเหตุร่วมคือ ทั้ง 2 ประเทศ เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ก่อจลาจลใน พ.ศ. 2518 ลาว เขมร และเวียดนาม เกิดการเปลี่ยนแปลงการเมือง การปักครอง เศรษฐกิจ ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศทั้งสาม คือ เปลี่ยนเป็นระบบคอมมิวนิสต์ ทำให้ผู้นำและประชาชนชาวไทยพากันวิตกกังวล ว่าจะทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนเป็นระบบคอมมิวนิสต์ด้วยหรือไม่ ประกอบกับมีผู้อพยพหนีระบบคอมมิวนิสต์จากประเทศทั้งสามเข้ามายังในประเทศไทยหลายแสนคน ฝ่ายความมั่นคงของไทยก็เกรงว่าจะมีฝ่ายคอมมิวนิสต์ ปะปนเข้ามาปฏิวัติการในไทย ซึ่งมีพระครองคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ศ.๗) และผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (พ.ศ.๘) กำลังดำเนินการอย่างต่อพล และขยายพื้นที่สืบเชื้อเพลิงขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งกว่านั้นลาวฝ่ายขวาได้ตั้งกองกำลังต่อสู้กับรัฐบาล สนป. ลาว ในประเทศไทยและยังได้เข้ามาตั้งฐานปฏิวัติการในชายแดนฝ่ายไทย (ฝ่ายขวา) เพื่อเข้าไปก่อการโน้มตีทหารเวียดนามและทหาร สนป. ลาวเป็นครั้งคราว ทำให้ สนป. ลาวไม่ไว้วางใจรัฐบาลไทยว่ารู้เห็นเป็นใจในความพยายามโน้มล้มระบบใหม่ จึงตรวจสอบราษฎร์และเขตแดนไทย-ลาวเข้มงวดกว่าแต่ก่อน นี้คือสาเหตุรวมของกรณีพิพาทที่จะกล่าวต่อไป 3 กรณี (สุวิทย์ ธรรมศาสตร์. 2552:144-148) คือ

8.1 กรณีเรือ นปช. ถูก สนป. ลาว ยิง

หน่วยปฏิบัติการตามลำนำของ (นปช.) เป็นหน่วยรักษาด้วยความรุนแรงที่รัฐบาลตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2513 เพื่อปฏิบัติการในแม่น้ำโขง บ้องกันทั้งการล่าสัตยชนบทเจ้าของ พ.ก.ค. การค้าอาชญากรรมและการค้ายาเสพติดและน้ำชา-ออก สิ่งผิดกฎหมายอื่น ตลอดจนยาเสพติดในช่วงที่เป็นพมဏ์ในไทย-ลาว ทั้งที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดเลย ถึงจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้เรือรักษาด้วยความรุนแรงลูกเรือถึง 4 นาย

สาเหตุของการปะทะกัน เนื่องจากสาเหตุที่กล่าวมาแล้วและสาเหตุที่มาจากการตั้งตัวของกลุ่มน้ำชา-ฝรั่งเศส ฉบับ 3 ตุลาคม 2436 ข้อที่ 1 ที่ระบุให้เก้าห้องหมอดเป็นของฝรั่งเศส กับบอนุสัญญาไทย-ฝรั่งเศส ฉบับ 25 สิงหาคม 2469 ข้อ 3 ที่กำหนดให้ใช้ร่องน้ำลึกเป็นเส้นเขตแดน ยกเว้นตรงที่มีเกาะให้ใช้ร่องน้ำลึกด้านที่ขึ้นฝั่งไทยที่สุด เป็นสันเขตแดน ในอนุสัญญานี้ ระบุให้เก้าห้องน้ำลึกด้านที่เป็นของไทย คือ (1) ตอนเขียว (2) ตอนเขียนน้อย (3) ตอนน้อย (4) ตอนย่าด (5) ตอนบ้านแพง (6) หาดทรายเพ-เดินกุ่ม (7) ตอนแก梧梧-ตินเหมือง (8) ตอนสำโรง หากเก้าห้องหมอดในแม่น้ำโขงช่วงไทย-ลาว 144 กะกาในจำนวนนี้ 73 กะกาอยู่ฝั่งไทย ทำให้เก้าห้องทางเรือของไทยมีปัญหามาก เพราะต้องเดินชิดฝั่งไทยเสมอหากมีเก้าห้องในที่ตุดแล้งน้ำในแม่น้ำโขงลดระดับลงไปมากหกจลาจลเกิดหาดทรายซึ่งระหว่างเก้าห้องกับฝั่งไทย ทำให้เดินเรือไม่ได้ นอกเสียจากไปเดินอีกฝั่งหนึ่ง ของเก้าห้องน้ำลึกด้านลาว ซึ่งเรือ นปช. เป็นเรือที่ต้องลาดตระเวนตลอดเวลา ทั้งกลางวันและกลางคืน เมื่อถ้าเข้าไปในเขตลาว เพราะความจำเป็นต้องล่าสั่ว จึงต้องเดินทางผ่านแม่น้ำโขงและแม่น้ำชี ที่มีความเร็วสูง 50,000 คน เพื่อซ้ายปรบฝ่ายขวา และป้องปารามมิให้ฝ่ายไทยและรัฐบาลฝ่ายขวา ใจมติรัฐบาลคอมมิวนิสต์ลาว หรือเป็นพระพุทธศาสนา สนป. ลาว เท็นร่าเรือ นปช. ล้าเขตลาวซึ่งยังเดือน พอเรือ นปช. ตอบโต้ ความรุนแรงจึงเกิดขึ้น กรณีปะทะกันระหว่างเรือ นปช. กับทหาร สนป. ลาว เกิดขึ้น 13 ครั้ง ในช่วง พ.ศ. 2518 – 2525 ขอยกตัวอย่างเพียง 3 ครั้ง

กรณีเรื่อง นปช. ล.123 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2518 ถูกยิงที่บ้านโน่นสา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ขณะที่เรือดังกล่าวห่างจากฝั่งไทยราว 100 เมตร ห่างฝั่งลาวราว 400 เมตร พันจ่าเดิร์บี้รัตน์ พงษ์สุวรรณ นายห้ามเรือเสียชีวิตเรือเกยตื้นที่ดอนแดง ไทยส่งเรือ นปช.ไปช่วยอีก 2 ลำ แต่ถูกลาวใช้หั่นเรือและรถถังยิงสักด้วย箭矢ด้วยดีด วันดูรุ่นนี้ไทยได้ส่งเครื่องบิน T-28 2 ลำ ติดบินกอกอากาศ ช่วยยิงสักด้วย箭矢ด้วยดีด จนถึงดี 2 ของวันที่ 19 พฤษภาคม จึงนำเศษพหหารเรือออกมาน้ำได้ แต่ก็ทำให้หั่น 2 ผู้บาดเจ็บสัมภាដายคน

กรณีเรื่อง นปช. ล.136 เกิดเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2523 ถูกทหาร สปป.ลาว ระดมยิงที่บ้านปะโคเหนือ ต.เตียงคุก อ.เมือง จ.หนองคาย พันจ่าเอกอสลงຍ เพิ่มพิพัฒน์ เสียชีวิตอีก 3 คนบาดเจ็บสาหัส

กรณีเรื่อง นปช.ล.137 เกิดขึ้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2525 ที่ปากน้ำแม่อม โน่นสี หนองคาย ถูกทหาร สปป.ลาว อิ่วตัวจราด บาร์บีช ทหารเรือ 4 นาย บาดเจ็บ เสียชีวิตที่ฝั่งไทย ฝ่ายลาวได้ใช้ปืนใหญ่ และปืน ค.ระดมยิงบ้านใหม่ และบ้านกุดบุง ทำให้คนไทยตาย 2 คน

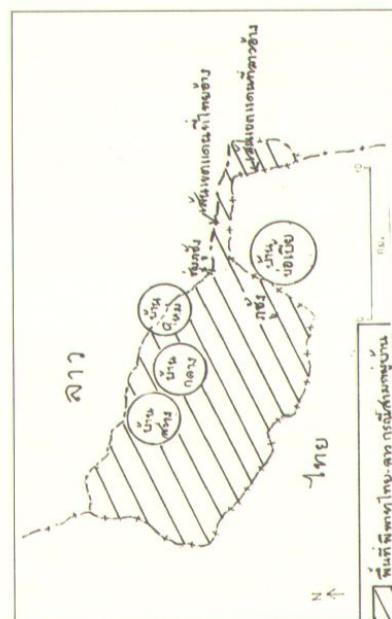
ผลของการประท้วงกันที่มีต่อความสัมพันธ์ คือเกิดความตึงเครียด กรณีแรกกระทำการต่างประเทศไทยเรียกคุกคามว่าบันทึกช่วยจำ เพื่อประท้วงลาว และเสนอให้ 2 ฝ่ายจัดประชุม แต่วันรุ่งขึ้น รัฐบาลลาวได้ยื่นหนังสือประท้วงฝ่ายไทยว่า ถูกไทยว่า ไทยจะเมืองน้ำลาว และยังเรียกตัวจากของลาวตาม เครื่องบินไทยยังอยู่ห้าไมล์ในหมู่บ้านลาว 4 แห่ง ไทยต้องรับผิดชอบ และถอนทหารออกจากดอนต่า มีหนังสือติดขอบระหว่างรัฐบาลห้างสองอีกด้วยฉบับ แต่ฉบับหนึ่งของไทยอ้างว่า เช็ตแคนไทย-ลาวถือ ตามคุณะข้าหลวงในญี่ปุ่น-ฝรั่งเศส เพื่อปักบันเขตแดนและจัดทำแผนที่ พ.ศ. 2474 ตามอนุสัญญาไทย-ฝรั่งเศส พ.ศ. 2469 และฝ่ายไทยจึงตอบโต้ด้วยการปิดพรมแคนด้านล่างหัวทั้งหมด ทำให้ลาวต้องรื้อถอนมาก เพราะลาวต้องพึ่งสินค้าส่วนใหญ่จากไทย (สุวิทย์ ชีรากาวงศ์. 2552:144-150)

หลังเหตุการณ์นี้มีเงิน รัฐบาล สปป.ลาว กับรัฐบาลเรียกนามได้ทำสัญญาความร่วมมือทางทหารและเศรษฐกิจ 20 ปี ลงนามเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2520

เมื่อเกิดกรณีที่ 2 เกิดดรามประกาศทำที่ว่าสนับสนุนลาวย่างเด้มที่ ส่วนกรณีที่ 3 ไทยก็ประท้วงลาวแบบที่เคยทำ แต่ลาวทำเชย ไทยจึงประกาศปิดพรมแคนเพื่อลงโทษลาวทางเศรษฐกิจ (สุวิทย์ ชีรากาวงศ์. 2552:155-158)

8.2 กรณีพิพาทสามหมู่บ้านในอำเภอบ้านโคงในจังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2527

แผนที่ฝ่ายไทยแสดงพื้นที่สามหมู่บ้านที่เกิดกรณีพิพาทกับลาวในพ.ศ 2527

ที่มา : วิรช ร่วมพงษ์รัตน์ 2531:86 (ข้างแผนที่ชุด L1017 พิมพ์โดยกรมแผนที่ พ.ศ. 2521/คศ.1978)

สามหมู่บ้านที่ไทย-ลาวเกิดกรณีพิพาท คือบ้านใหม่ บ้านกลาง และบ้านสว่าง ซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอบ้านโภกไปทางเหนือราว 45 ก.ม. ห่างจากอำเภอนาอ้อไปทางตะวันออกราว 10 ก.ม. ไทยตั้งว่าอยู่ในเขตแดนไทย แต่รัฐบาลสปป.ลาว อ้างว่าอยู่ในเขตด้าแสง บ้านใหม่ เมืองปากลาย แขวงไซบูรี พื้นที่ของสามหมู่บ้านราว 30,400 ไร่ ประชากรราว 450 คน รัฐเรือน 1,010 คน

บัญชานี้เป็นบัญชาเด่นเขตแดนไทย-ลาว ตามสัญญาไทย-ฝรั่งเศส ฉบับ 13 กุมภาพันธ์ 2446 (2447) และฉบับ 13 มีนาคม 2449 (2450) ระบุดังกันว่า เด่นเขตแดนไทย-ฝรั่งเศส บริเวณนี้ให้สันบัน្ដາเจ้าพระยา กับแม่น้ำโขง เป็นเด่นเขตแดน แต่บัญชาดี บริเวณนี้มีทิวเขาข้างน้ำ ก้มอยู่หลาบลูก ซึ่งตามกฎหมาย ระหว่างประเทศต้องให้สันเข้าที่สูงสุด ซึ่งขณะทำสัญญาและสำรวจแผนที่เมื่อ 100 ปีก่อนไม่มีเครื่อง GPS และเครื่องวัดความสูงที่แม่นยำ ที่สำคัญคือ ทั้งลาวและไทยใช้แผนที่กันคนละฉบับ

ก่อน พ.ศ. 2527 ไม่มีเจ้าหน้าที่ไทยไปประจำในสามหมู่บ้านนี้ แต่ท่านาร ของขบวนการประเทศาลา (ลาวฝ่ายซ้ายหรือคอมมิวนิสต์ลาว) ต่อมาในเดือนมีนาคม 2527 ทางการไทยได้สร้างถนนเข้าไปยังสามหมู่บ้าน ท่านารลาวเข้ามายังให้ไทยสร้างทางเข้าไปและแจ้งฝ่ายไทยว่าสามหมู่บ้านนี้ขึ้นกับด้าแสงบ้านใหม่ ของลาว เดือนเมษายน 2527 ท่านารลาวบุกเข้าไปในบ้านบ่อเบี้ยงซึ่งถูกเข้าไปในเขตไทยราว 4-5 ก.ม. แล้วใช้อาวุธยิง ดช. ของไทยที่ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านนี้ ทรัพย์สินเสียหายแต่ไม่มีคนเจ็บตายวันที่ 24, 26 พฤษภาคม ท่านารลาวใจดีท่านารพวนได้รับบาดเจ็บ 5 คน กองทัพภาคที่ 3 ของไทยจึงส่งทหาร 100 คน เข้าไปคุ้มครองการสร้างถนน ทำให้ประทับท่านารลาวที่ตั้งอยู่ในสามหมู่บ้าน วันที่ 6 มิถุนายน ไทยส่งทหาร 1,500 คน จากกองพันทหารม้าที่ 1 และ ดช. เข้ามายึดสามหมู่บ้านไว้ได้ในวันรุ่งขึ้น

วันที่ 12 มิถุนายน 2527 ชาวลาวชุมนุมในญูที่เกียงจันทน์ นำโดยพลเอกสีสระหาด แก้วบุญพัน ร amt. มหาดไทยลาวประทับทั่วกรุงเทพมหานคร ให้เป็นใหญ่ ฝ่ายไทยได้ตอบด้วยการห้ามสั่งสินค้าเข้ามา 61 ชนิด

วันที่ 21-23 กรกฎาคม 2527 มีการประชุมระดับรัฐบาลไทย-ลาว ที่กรุงเทพฯ แต่หารือสรุปมิได้

วันที่ 6-15 สิงหาคม 2527 ตัวแทนทั้งสองฝ่ายประชุมทดลองว่าจะให้สันบัน្ដາเป็นเด่นเขตแดน และจะให้สภาพด้วยทางอากาศ แต่ตกลงกันไม่ได้เรื่องที่ไทยเสนอให้สังเจ้าหน้าที่เทคนิคไปสำรวจพื้นที่สามหมู่บ้านลาวไม่ยอมส่ง เผรา ลาวอ้างว่า สามหมู่บ้านอยู่ในเขตลาวอยู่แล้ว ตามแผนที่แนบสัญญาไทย-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1904 และ 1907 ส่วนไทยใช้แผนที่ซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่พิมพ์ พ.ศ. 2521 ซึ่งลาวปฏิเสธ เพราะไม่ใช่แผนที่แนบห้ามสัญญาไม่มีคุณค่าทางกฎหมาย ตอนที่ศาลโลกตัดสินให้ไทยแพ้คดีปราสาทพระวิหารก็ยึดแผนที่ดังกล่าวของฝรั่งเศส

ฝ่ายไทยพยายามส่งเจ้าหน้าที่เทคนิคเข้าไปสำรวจสามหมู่บ้าน แต่ถูกท่านารลาวยิ่งรบกวน และวางแผนบุกจู่โจมไทยต้องถอนอุปกรณ์

ในเวทีโลก ทุกฝ่ายได้แจ้งให้เลขาธิการสนับประชาดาติว่า สามหมู่บ้าน เป็นของไทย และต่อว่าเดินทางที่เข้าขังลาวทั้งๆ ที่ไม่ใช่ของตน ต่อมากล่าวกันว่า กรณีสามหมู่บ้านหารือกับประธานาธิบดีเรื่องความมั่นคง

แต่แล้ววันที่ 2 ตุลาคม 2527 รัฐบาลไทยก็แจ้งแก่ที่ประชุมสมัชชา ในกฎสันประชาดาติว่า ได้ถอนหนารอจากสามหมู่บ้าน แต่ฝ่ายเดียวเพื่อเห็นแก่สันติภาพ กรณีพิพาทนี้จึงยุติลงโดย คณะกรรมการเรื่องความมั่นคงไม่ได้มีมติอะไรออก มา แต่เป็นผลให้ไทยได้รับเดือดเป็นสามชิกข์ควรของคณะกรรมการเรื่องความมั่นคง ซึ่งเพิ่งว่างลง

กรณีสามหมู่บ้านนี้ไทยไม่ได้ยอมรับว่าเป็นของลาว และยังไม่มีการบักบัณฑิต ลาวยังคงมีกองทหารอยู่ในสามหมู่บ้านนี้

บัญชาสามหมู่บ้านนี้ไทยเสียเบรียบ เพาะะแผนที่ที่ฝ่ายไทยใช้ ฝรั่งเศส และลาวไม่เคยรับรอง และที่เสียเบรียบมากที่สุด แผนที่ของไทยมีการตั้งพิมพ์ 2 ครั้ง แต่เด่นเขตแดนไม่เหมือนกัน ครั้งแรก สามหมู่บ้านอยู่นอกเด่นเขตแดน (คือสามหมู่บ้านเป็นของลาว) พิมพ์ครั้งที่ 2 สามหมู่บ้านอยู่ในเด่นเขตแดน (เป็นของไทย) แผนที่ฝ่ายไทยไม่แน่ชัด (สุวิทย์ รีศากวัต. 2552:160-161)

8.3 สงครามบ้านร่มเกล้า 2530-2531 เป็นหมู่บ้านจัดตั้งของกองทัพภาคที่ 3 ที่เรียกว่า “หมู่บ้านป้องกันตนของชา yat” โดยรวมເຂດตีด พ.ก.ค. และชาวเช้าฝ่ามัง ชาวเก็บ 100 ครอบครัว 680 คน ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนไทย-ลาว ประมาณ 10 ก.ม. ห่างจาก อ.ชาติดีระการไปทางดูดวันออกอาเซียนเนื้อร้า 70 ก.ม.

ห่างจาก อ.นาแห้ว จ.เลย ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ราว 25 ก.m. ห่างจาก อ.น้ำปาด จ.อุดรติดถ้ำไปทางตะวันออกกว่า 25 ก.m.

ช่วง พ.ศ. 2511-2525 บริเวณบ้านร่มเกล้า มีการเหลี่ยมไหว้ของ ผ.ก.ค. สูงมากโดยได้รับการสนับสนุนจากลาวแตง กองพลทหารม้าที่ 1 ของไทยจึงส่งทหารเข้าไปปั่งฐานปฏิบัติการหลายแห่งในบ้านร่มเกล้า โดยรัฐบาล สถาป.ลาว มีเด็กหัว进取แต่ประการใด หลัง พ.ศ. 2525 ทางการไทยได้สร้างถนนสาย 1237 ร่มเกล้า-ชาติดีระกา และถนนสาย 1268 นาแห้ว-ร่มเกล้า อ.บ้านโคง จ.อุดรติดถ้ำ สาเหตุของสังคมความเกิดจากความเข้าใจไม่ตรงกันของรัฐบาลทั้งสองเรื่อง เส้นเขตแดน

พื้นที่พิพากษีประมาณ 70 ตร.ก.m. หรือ 45,500 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำ เนื่องกับแม่น้ำห้วยน้อย (หรือห้วยแห้ว)

วันเกิดเหตุครั้งกับวันที่ 31 พฤษภาคม 2530 เวลา 9.30 น. ทหาร สปป. ลาว 15 คนบุกเข้ามาในเขตแดนไทย ราว 5 ก.m. สังหารคนงานไทยและทำลายรถแทรกเตอร์ 3 คน ที่เข้ามาขนไม้ในเขตสัมปทาน เวลา 14.50 น. ก็มีจมตีทหารปราบ 2 ครั้ง ทหารไทย 3 นาย บาดเจ็บ วันรุ่งขึ้นทหารลาวบุกเข้ามายัง ราชภรัตน์ไทย 7 คน จากบ้านนาผักก้ามและบ้านเหล่าหอ อ.นาแห้ว จ.เลย (บ้านเหล่าหอหอยู่ห่างจากบ้านร่มเกล้าราว 10 ก.m.) ราชภรัตน์ 2 ใน 7 คนพยายามหลบหนี แต่ถูกยิงตาย 1 คน หนีมาได้ 1 คน ที่เหลือถูกซัดที่บ้านบ่อแตน แขวงชัยบุรี ในข้อหากรุ่นเข้าไปตัดไม้และทำกินในเขตลาว ทางกรมการเมืองบ่อแตน แจ้ง นายอำเภอนาแห้วทราบว่า จะยอมปล่อยราชภรัตน์ไทยทั้ง 5 คน ถ้านายอำเภอ ยอมรับว่าดินแดนบริเวณนี้เป็นของลาว นายอำเภอฯ หัวปีศาจ

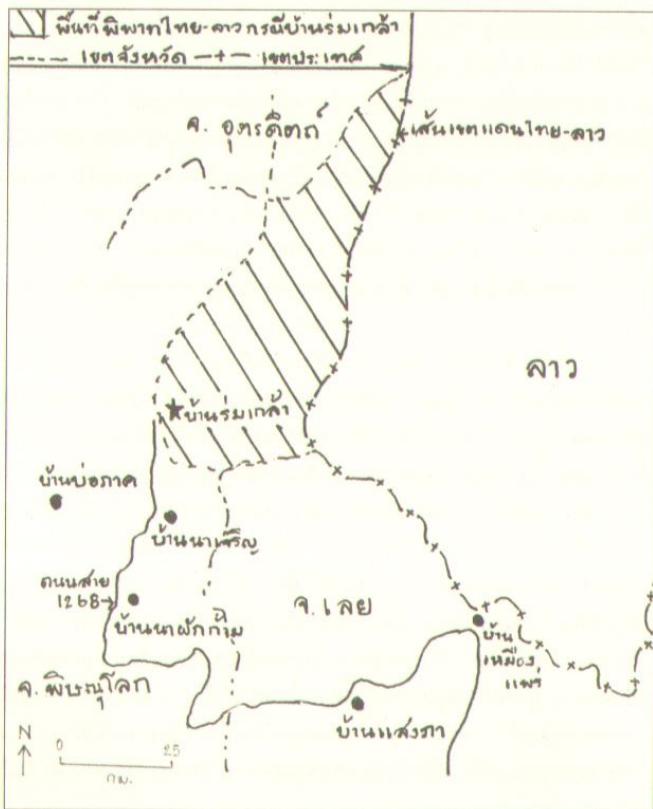
วันที่ 8 สิงหาคม 2530 ทหารลาว ราว 300 คน เข้าจมตี ค่ายทหารพวนที่บ้านร่มเกล้าอย่างรุนแรง กองทัพภาคที่ 3 จึงส่งกองทหารปราบไปปั๊สูจน์ ทราบแล้วก้าวต่อ แต่ฝ่ายลาวได้ส่งกองทหารเรียดนามร่วมด้วย ประมาณ 1 กองพันยึดจุดที่สูงที่สุดของบริเวณนี้ไว้ได้ก่อน คือ เนิน 1428 แล้วยังส่งกองทหาร อีกหน่วยกองพันยึดเนิน 1370 1148 926 และ 905 เป็นฐานที่มั่น ซึ่งเป็นพื้นที่ ติดต่อระหว่างว่ากุสอยดาว ภูมี่อง และภูชัด

ระหว่างเดือนพฤษภาคม กองทัพภาคที่ 3 ได้เปิด "ยุทธการสอยดาว 01" จมตีลาวเพื่อยึดพื้นที่คืนแต่ไม่สำเร็จ จึงทุ่มกำลังเปิด "ยุทธการสอยดาว 02" จมตี ครั้งใหม่ในเดือนธันวาคม 2530 การรบที่ชัยภูมิที่มั่นของฝ่ายลาวซึ่งที่สูงแล้วได้เบรี่ยน ไทยได้ใช้อาภูมิทั่วไปทั่วบริเวณที่นี่ 70 ตร.ก.m. ฝ่ายไทย การรบยึดเยื่อมาจากการเดือนพฤษภาคม 2530 จนถึงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2531 ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในสัญญาหยุดยิง ผลการบันทึกให้หัวห้องฝ่ายภาคใต้ ล้มตายเป็นอันมาก ไทยเสียเครื่องบินไป 2 ลำ ทหาร 147 คน บาดเจ็บ 166 คน เสียค่าใช้จ่ายทางทหารเดือนละ 800 - 900 ล้านบาท รวมสังคมความร้อนไทย เสียเงินในการรบ 2,000-3,000 ล้านบาท ทหารลาวเสียคือ 402 คน

ตามสัญญาหยุดยิงทั้ง 2 ฝ่าย ถอนทหารออกจากแนวปะทะกัน ฝ่ายละ 3 ก.m.

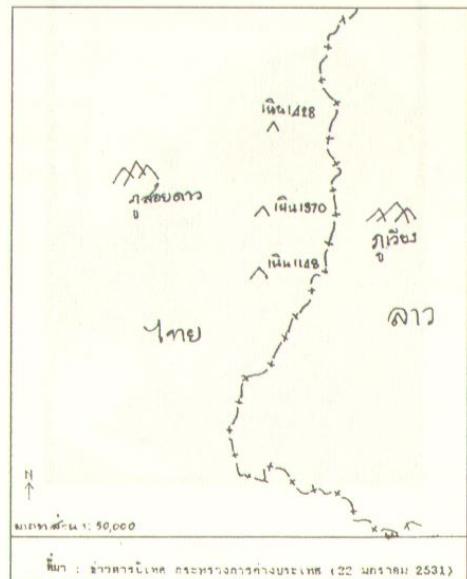
หลังจากนั้นตัวแทนทั้ง 2 ฝ่ายได้ประชุมที่กรุงเทพฯ (3-4 มีนาคม 2531) และที่เวียงจันทน์ (18 มีนาคม 2531) ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงยึดถือตามสัญญาไทย-ฝรั่งเศส ฉบับ ค.ศ. 1907 แต่บัญ hakk กองล้านไม้ได้ คือ แผนที่เขตแดนที่ทั้ง 2 ฝ่าย ยึดถือไม่ตรงกัน ฝ่ายไทยยึดແนนที่ฝรั่งเศสประกอบสัญญาไทย-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1904 และ 1907 แผนที่ของกรมแผนที่ทหารไทย และแผนที่ของทางการลาวที่ผลิตโดย สนgapพิชเชียด แต่ฝ่ายลาวยึดถือแผนที่ไทยหมายเลขอี 708 บ้านป่าภาคของ กรมแผนที่ทหารไทย ซึ่งเป็นฉบับที่ไทยเลิกใช้แล้ว ฝ่ายไทยยึดถือเส้นเขตแดนตาม สัญญาที่ลากผ่านกลางแม่น้ำหือ ไปจนถึงต้นแม่น้ำคือภูเมือง แต่ลาวลากตามแม่น้ำ ดังกล่าวแต่ไปถึงต้นแม่น้ำคือภูสอยดาว และข้างว่ากุสอยดาวคือภูเมือง ซึ่งที่จริง เป็นคันจะะภู ภูสอยดาวห่างจากเขตแดนไทย-ลาว ห้ามกว่า 6 ก.m. ทั้งแผนที่ ของสนgapพิชเชียด และแผนที่ของกรมแผนที่ที่ไทยยึดถือล้วนแต่ลากผ่านภูเมือง แต่ถ้ายึดตามแผนที่ฝ่ายลาวยึดถือคือ ให้ภูสอยดาวเป็นเส้นแบ่ง ไทยจะเสียพื้นที่ ราว 70 ตร.ก.m.

พื้นที่กรณีพิพาทบ้านร่มเกล้า

ที่มา : สยามรัฐสปดาห์วารสาร, ปีที่ 34 ฉบับที่ 32 (20-30 มกราคม 2531) หน้า 71
อ้างใน วิรช ร่วมพงษ์พัฒนา 2531 : 119

พื้นที่กรณีพิพาทบริเวณแม่น้ำเทือง

สุปัวร์ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงกันไม่ได้ว่าจะใช้กฎเมืองหรือกฎหมายใดๆ บทเรียนที่ประเทศไทยทั้งสองได้รับจากความขัดแย้งดังกล่าวคือ การสูญเสียชีวิตของหน้าทั้งสองและบประมาณ การแก้ปัญหาโดยใช้กำลังไม่เป็นผลลัพธ์เกินประเทศทั้งสองในที่สุดก็เกิดการเจรจา และรับสถาบันห้องส่องได้ดังคณะกรรมการร่วมเพื่อปักปันเขตแดนไทย-ลาว ด้านหลวงพระบางฝั่งขวาจากฝ่ายได้ อ.เวียงแก่น จ.เวียงราย มาถึงปากแม่น้ำເໜັງອ.ທາລະ ຈ.ເມືອງຄານ ซึ่งขณะนั้นปักหลักเขตแดนเสร็จแล้ว กยอกเว้น 2 พื้นที่ซึ่งทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้คือสามหมู่บ้าน และบริเวณบ้านร่มเหล้า เพราะถ้ายอมให้อีกฝ่ายได้ไปก็จะเสียหน้า (บ้านร่มเหล้าในแผนที่ของกรมทางหลวงไทยอยู่ติดถนนสาย 1268 ซึ่งอยู่ห่างเล็กน้อยจากถนนรวม 10 ก.ม. ส่วนสามหมู่บ้านไม่ปรากฏในแผนที่ของกรมทางหลวงไทย) (สุวิทย์ ชีรศากวัต. 2552:160-162)

หลักเขตแดนไทย-ลาว

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2531). ข่าวสารนิเทศ 22 มกราคม 2531.
- จันตร์ย. (2553). "การก่ออเกิดเรียงจันถึง มุมมองเก่าและใหม่ : เหตุแห่งการสถาปนาเมืองหลวงเรียงจัน" ติลปัตตนธรรม.
32 (1), พฤศจิกายน หน้า 85-87
- แซน ปัจจุสานนท์, พลเรือตรีและสวัสดิ์ จันทนี, นาวาเอก. (2518). กรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและการรบที่ปากน้ำเจ้าพระยา สมัย ร.ศ. 112 พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนางพร้อม ครีเนงส์.
- วีระช. ร่วมพงษ์พัฒนະ. (2531). ปัญหาข้อขัดแย้งไทย-ลาว ในช่วงปี พ.ศ. 2518 – ปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิทย์ ชีรศากวัต (ก). (2552). ประวัติศาสตร์ลาว 177-1975. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสำนักพิมพ์สวัสดิ์.
- สุวิทย์ ชีรศากวัต (ข). (2552). ประวัติศาสตร์อีสาน 2322-2488. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพนธุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขeng มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ ชีรศากวัต (ค). (2553). เนื้องลึกการเสียดินแดนและปัญหาปราสาทพระวิหาร จาก รศ.112 อิงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชนูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- สุวิทย์ ชีรศากวัต (ง). (2552). จักรวรรคนิยมเหนือแม่น้ำโขeng. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- สุรศักดิ์ ศรีลักษณ์. (2543). ลำดับกษัตริย์ลาว. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.